

Plenum

Torsdag 14.11.2019 kl. 16.00—20.54

2.3. Muntlig fråga om vårdardimensioneringen i äldrevården (Antero Laukkanen kd)

Muntligt spörsmål MFT 58/2019 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Tuula Haatainen: Nästa fråga. Kristdemokratiska riksdagsgruppen, ledamot Laukkanen, var så god.

Debatt

16.38 Antero Laukkanen kd: Arvoisa puhemies! Kysymykseni liittyy vanhustenhoidon. Tällä viikolla uutisoitiin, että aluehallintovirastojen työmäärä on lähes kolminkertaistunut — lähinnä vanhustenhoidon epäkohtiin liittyen.

Suurin osa yhteydenotoista tulee hoivakotien henkilökunnalta. Toiseksi eniten ottavat yhteyttä omaiset. Myös kunnat ottavat yhteyttä koskien yksityisten hoivakotien toimintaa. Tullut kritiikki kohdistuu riittämättömään henkilökunnan määrään. On ollut tilanteita, joissa työvuorossa ei ole ollut ehkä yhtään lääkehoitoon koulutettua hoitajaa. Terveysriskit ovat merkittäviä.

Vanhustenhoidon tilanne on ollut huolestuttava jo pitkään. Silti hallitus on siirtämässä henkilöstömitoituksen kokonaisvaltaista täytäntöönpanoa vasta seuraavan eduskuntakauden vaihteeseen. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: eikö vanhuksille olisi vaalilupauksenne mukaisesti pitänyt löytyä rahoitus asian korjaamiseksi nyt eikä huomenna?

16.40 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Laukkanen, sanon nyt tässä ihan suoraan, että te sanoitte jotakin selkeää todistusta, jota itse en ole sanonut. Tämä uudistus, myöskään hoitajamitoituksen osalta, ei jää seuraavan hallituskauden harteille, ja täällä eduskunnassa asia on sanottu niin moneen kertaan, että nyt on aika, että tämä asia ei joudu poliittisen kiistelyn kohteeksi. Me olemme nimenomaan juuri päättämässä lausuntokierrosta kentältä ja tulemme tuon esityksen antamaan. Se astuu voimaan heti. Siinä, millä aikataululla hoitajat, eli 4 400 hoitajaa, on tässä maassa saatavilla, on annettava armoa kentälle. Ratkaisu siihen, kuinka paljon, on selvillä heti, kun asia tulee eduskunnan käsiteltäväksi. Työmarkkinaosapuolet ovat olleet mukana tämän lakiesityksen valmistelussa.

Ja nimenomaan, niin kuin edustaja Laukkanenkin tässä toivoi: voitaisiinko lopultakin laittaa — myöskin varmistaen, että hoitajia saadaan lisää, niin paljon kuin heitä vaan saadaan heti — [Puhemies koputtaa] jokainen käsipari käyttöön. [Timo Heinonen: ”Tuntien työ, yksi lause lakiin riittää!”]

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

16.41 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille vastauksesta, mutta ihan se ei tyydytä, koska tämä 0,7:n mitoitus on luvattu. Se on luvattu lakiin, se on luvattu moneen kertaan, se on luvattu vaalikentillä, se on luvattu täällä julkisesti. Ja kuitenkin tiedämme, että rahoitusta tälle ei ole vielä esitetty missään kohdassa. Kansalaisilla on oikeus kuulla, miten te aiotte toteuttaa tämän käytännössä. Siitä tässä on kysymys. En minä epäile teidän hyvää tahtoaanne, minä vain peräänkuulutan niitä toimia, jotka olisivat konkreettisesti kaikkien tiedossa, myös rahoituksen osalta. [Paavo Arhinmäki: Ja se on tulossa!]

16.42 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei kannata antaa ymmärtää, että tämä lykkääntyy vaalikauden loppuun ja jää seuraavan hallituskauden harteille. Näin ei olla tulossa tekemään. [Välihuutoja — Kokoomuksen ryhmästä: Näinhän tapahtuu!] Se, kuinka nopeasti tässä massa voidaan saada riittävä määrä lisää hoitajia, on varmasti koko tämän salin ongelmana. Se, millä tavalla me puhumme tänä päivänä vanhustenhuollon kriisistä ja kuinka me haluamme sen ratkaista, riippuu juuri ja ainoastaan tästä salista. [Timo Heinonen: ”Yksi lause lakiin riittää!”]

On sanottava, että pelkästään hoitajamitoitus ei ratkaise näitä ongelmia kentällä, mutta jo on aikakin saada edes tämä asia valmiiksi. [Ben Zyskowitz: Kyllä se viime kaudella ratkaisi!] Tästä on jo vuodesta 2011 tässä salissa kiistelty, eikä eduskunnassa yhä ainakaan kokoomus ole tarjoutunut tukemaan tätä tärkeää hoitajien määrän lisäystä vanhustenhuollon tehostetussa palveluasumisessa.

Olen sitä mieltä, että muitakin toimia tarvitaan ja kiireesti. Vanhuspalvelukriisi ei ole ohi. Me olemme saaneet tosi kurjia uutisia esimerkiksi Sastamalasta viime päivien aikana. Ja on sanottava, että tämä uhkaa kyllä [Puhemies koputtaa] ihmisten mahdollisuutta saada todella turvattu vanhuus. Tältä osin vielä on paljon töitä. [Ilkka Kanerva: Satonen vastaa! — Oikealta: Tilanne olis parempi, kun eroisitte!]

16.43 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Laukaselle tästä erittäin tärkeästä kysymyksestä, miten vanhustenhuollon palvelujen epäkohdat korjataan ja millä aikataululla. Kyse ei voi olla hoitajamitoituksesta tai henkilöstömitoituksesta, vaan kyse on siitä, milloin niihin puututaan. Epäkohtia tapahtuu koko ajan kentällä, tapahtuu ympärivuorokautisessa hoivassa, tapahtuu kotihoidossa, että kyllähän niihin pitää pystyä puuttumaan aikaisemmin. Ei voida jäädä hallinnollisten muutosten taakse ja odottaa niitä. Vanhukset tarvitsevat jatkuvasti hoitoa ja hoivaa. Kysynkin, ministeri Kiuru: paljonko hallitus on varannut tulevalle vuodelle 2020 rahoja vanhusten palvelujen kuntoon laittamiseen? [Ben Zyskowitz: 5 miljoonaa!]

16.44 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja kysyi alkupuheenvuorossaan sitä, [Sari Sarkomaa: Montako euroa?] tehdäänkö toimia, ennen kuin ryhdytään näihin hallinnollisiin toimiin. Olen samaa mieltä siitä, että me emme voi luottaa tässä yhteiskunnassa vain ja ainoastaan siihen, että vanhusten asiat hoidetaan niin, että viime kädessä valvontaviranomaiset puuttuvat. Olette aivan oikeassa tästä lähtökohdasta. Mutta samaan hengenvetoon on sanottava, että kyllä yhteis-

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

kunnassa toimii myöskin se, että nämä vanhusten valvonta-asiat on käytännössä todistettu toimiviksi juuri sen takia, että näihin epäkohtiin on puututtu todella paljon.

Edustaja kysyi myöskin tästä rahoituksesta, ja niin kuin olen sanonut, tämä hoitajamitoituksen rahoitus päätetään samassa yhteydessä: kun me annamme hallituksen esityksen, niin on varattava myöskin julkisen talouden suunnitelmaan silloin keväällä rahat siihen, että tämä tiekartta, jota hallitus esittää sitten aikanaan hallituksen esityksenä eduskunnalle, on myöskin katettu ja se tulee. [Ben Zyskowicz: Ettekö pysty kertomaan, että ensi vuoden budjetissa on 5 miljoonaa? — Paavo Arhinmäki: Miksi te kysytte, jos tiedätte?]

16.45 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus, teidän olisi pitänyt toimia aikaisemmin. Perussuomalaiset ovat tänään julkistaneet vaihtoehtobudjetin, ja me esitämme hoitajamitoitusta voimaan elokuun 2020 alusta. [Antti Kurvinen: Puoli miljoonaa ilmassa!] Me tähtäämme siihen, että on koulutuspolitiikka, erillinen toimenpideohjelma, jolla kannustetaan hoitajia tälle hienolle ja hyvälle alalle, erilaiset toimet, muun muassa asuntopolitiikka, jotka houkuttelevat niitä jo alalta poistuneita hoitajia takaisin. Kysynkin teiltä: millä tavalla te aiotte toteuttaa tämän hoitajamitoituksen?

Mutta täällä on puhuttu tästä valvonnasta, ja muistuttaisin teitä siitä, että aluehallintovirastoon on tänä vuonna tullut ennätysmäärä — 940 — epäkohtailmoituksia. Se tarkoittaa puolet enemmän kuin esimerkiksi viime vuonna. Kysyn teiltä: Mitenkä te reagoitte tähän? Eikö se todista sen, että teidän olisi pitänyt toimia aikaisemmin? Ajatelkaa, on mennyt pitkä kuuma kesä, nyt on syksy. [Jukka Gustafsson: Tehän hallituksessa olitte viime kaudella! — Välihuutoja] Vanhuksilla on tarve saada sinne apua ja hyvää hoivaa. [Puhemies: Aika!] Mitä te teette, hyvä hallitus?

16.46 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt hiukan pysähtyisin tähän paikkaan. [Oikealta: Hienoa, hyvä!] Edustaja Juvonen, tätä hallituskautta on tainnut mennä noin viisi kuukautta, ja me olemme tehneet jo esityksen kentälle, miten hoitajamitoitus tässä maassa laitetaan kuntoon. [Sanna Antikainen: Muutaman tunnin työ!] Muistaakseni edeltävässä kokoonpanossa perussuomalaiset olivat hallituksessa, mutta hoitajamitoitusta ei näkynyt eikä kuulunut, vaikka te sen lupasitte, [Vasemmalta: Ei kuulunut, leikattiin!] nimenomaan sen takia, että teillä on ollut sama ongelma kaikki nämä vuodet: kokoomus on joka kerta hallitusvastuussa ollessaan torpanut sen, että hoitajamitoitusta ei tule. [Sari Sarkomaa: Montako euroa?] Tästä johtuen vuodesta 2011 alkaen me kaikki olemme olleet tässä samassa veneessä. [Timo Heinonen: Puhutaanko totta siellä?] Nyt kokoomus ei ole tässä hallituskokoonpanossa, joten hoitajamitoitusta koskeva hallituksen esitys on jo lausuntokierroksella. [Ben Zyskowicz: Puolueen nimi mainittu!]

Edustaja Juvonen, tulen tutustumaan teidän esityksiinne. Teillä oli noin kolme kappaletta näitä esityksiä sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyen, ja ajattelinkin, että teillä voisi olla enemmänkin niitä, koska olette olleet hyvin aktiivisia näissä asioissa, mutta huomasin, että noin 50 miljoonaa käyttäisitte [Puhemies: Aika!] ensi vuodelle hoitajamitoituksen kuntoon laittamiseen. Siitäkin voidaan täällä [Puhemies koputtaa] keskustella, riittävätkö rahat. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

16.47 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on ollut toiminnassa [Oikealta: Mitä tekee hallitus? — Paavo Arhinmäki: Hoitajamitoituk-

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

sen!] vasta reilut viisi kuukautta ja on nyt jo tässä lyhyessä ajassa saanut aikaan enemmän kuin kokoomus edellisessä hallituksessa, [Välihuutoja oikealta] puhumattakaan siitä, miten kokoomus edellisessä hallituksessa vastusti tätä sitovaa henkilöstömitoitusta. [Ben Zyskowicz: Puolueen nimi mainittu!] Mutta on aivan ilahduttavaa huomata, että nyt täältä salista löytyy ystäviä myöskin tälle sitovalle henkilöstömitoitukselle. [Sari Sarkomaa: Ei löydy hallituksesta, kun ei löytynyt rahaa!]

Mutta, arvoisa ministeri, vuosi sitten valtiovarainministerinä toiminut edustaja Orpo, kun te sanoitte, että kunnilla on rahaa ja kunnissa tehdään nämä tärkeät päätökset liittyen sosiaali- ja terveydenhuoltoon, [Oikealta: Ei!] niin nyt kysyisin ministeriltä, onko mahdollista, että kunnissa voidaan viedä eteenpäin tätä 0,7:n mitoitusta jo nyt syksyllä päätettävissä budjeteissa, jotta se olisi voimassa jo heti ensi vuoden alussa. Onko tämä mahdollista, arvoisa ministeri? [Ben Zyskowicz: Luuletteko, että kunnilla on rahaa?]

16.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Puhemies! — Kyllä on. [Ben Zyskowicz: Syyttäkää kuntia!] Nimenomaan lausuntokierroksella oleva esitys lähtee siitä, että jokaisen on tartuttava heti haasteeseen. Liian paljon laiminlyöntejä — nouseva käyrä. Tämä on saatava poikki. Jokaisen kunnan ja kuntapäättäjän pitää olla vastuussa siitä, että omassa kunnassa asiat laitetaan nyt kuntoon. [Ben Zyskowicz: Eli pesette omat kätenne!] Tältä osin, edustaja Orpo, te olette olleet oikeassa. Tämä on myös kuntien asia, ja sitä kautta odotan nopeita ja ripeitä toimia ensi vuoden lopulla myöskin kuntakentällä siitä, että tartutaan näihin haasteisiin, suunnitellaan valmiiksi ja katsotaan, miten asiat laitetaan kuntoon. Aika moni kunta on jo pystynyt 0,7:n mitoitukseen, koska tänä päivänä 22 prosentissa hoitokodeissa on ilman erityistä valtion rahoitusta jo tämä asia kunnossa. Muidenkin pitää pystyä.

Ja niin kuin totesin, ensi vuonna on lähdeittävä toimiin. Millä tavalla tämä rahoitetaan? On selvää, että perussuomalaisen esittämä 50 miljoonaa euroa ei tule riittämään. [Ben Zyskowicz: Ja te esitätte viittä! — Välihuutoja oikealta] Asiantuntijat arvioivat, että me tarvitsemme rahaa kaiken kaikkiaan [Puhemies: Aika!] 230 miljoonaa.

16.50 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olipa mukava kuulla, kun ministeri Kiuru sanoi, että Orpo on oikeassa. Minä olin nimittäin keväällä jo oikeassa siinä, että tämä vanhusten palveluiden vakava kysymys ei tule kuntoon yhdellä luvulla. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Te sanoitte täällä kuukausi sitten — kun te silloin keväällä olitte tätä suunnilleen nauraneet — että ei kai täällä kukaan luule, että vanhusten palvelut yhdellä luvulla kuntoon tulevat. Pitäisi olla joku tolkkua, mitä puhuu ennen ja jälkeen vaalien, ministeri Kiuru.

Mutta mitä tulee sitten tähän itse asiaan: vierailin Turussa Vuokkokodissa, uudessa vanhusten ympärivuorokautisessa hoitolaitoksessa, joka oli hieno paikka. Siellä oli ongelmana se, että he eivät saaneet hoitajia. He eivät löytäneet hoitajia. Hoitajia ei ole, ministeri Kiuru. Siksi, jos te lupaatte 0,7, ei ole hoitajia, ne ovat pois kotipalveluista, ja siitä me kokoomuksessa olemme huolissamme, että jos tulee lakisääteinen 0,7 toisaalle, niin ne hoitajat ovat pois toisaalta. Eli vanhusten palveluja pitää [Paavo Arhinmäki: Kannatatteko te vai vastustatteko te? — Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] kehittää kokonaisuutena, ja kunnilla on erittäin vaikea taloudellinen tilanne [Puhemies: Aika!] — erittäin vaikea taloudellinen tilanne. Eivät kunnat siihen pysty ilman teidän lisärahoja, ja te olette antamassa 5 miljoonaa. [Sari Sarkomaa: 5 miljoonaa, lupasitte 250 miljoonaa!]

Punkt i protokollet PR 64/2019 rd

16.51 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Orpo, te vääristelitte äsken sanomaani. En kiittänyt teitä siitä desimallikeskustelusta, mitä te halusitte käydä viime keväänä. [Naurua] Halusin sanoa, että minusta olitte siinä oikeassa, että kyllä kuntakentässä täytyy ymmärtää, että me emme voi jatkaa vanhusten palveluiden kriisiä vuodesta toiseen. Kyllä myöskin kunnat joutuvat kantamaan kortensa kekoon siinä, [Ben Zyskiewicz: Paljonko annatte ensi vuonna lisää rahaa? — Välihuutoja oikealta] että asioita tehdään toisella tavalla. Ja tältä osin myöskin eduskunnassa pitää hätkähtää siihen tosiasiaan, että näitä laiminlyöntejä tapahtuu silmiemme alla koko ajan, ja sitä kautta kriisi ei ole ohi. [Sari Sarkomaa: Mitä te teette? Konkreettisia toimia!] Tältä osin, edustaja Orpo, olen itse ollut vuodesta 2011 aivan samalla kannalla. Kyllä 0,7:n mitoitus tulee nostamaan vanhustenhuollossa nimenomaan hoitajien määrää, ja se tulee myöskin tekemään mahdottomaksi sen, että hoitohenkilökunta tekee sellaisia tehtäviä, joita tukipalveluhenkilökunta voisi tulla tekemään. Nämä kaksi asiaa laitetaan kuntoon.

Vetosin tähän saliin [Puhemies: Aika!] jo viime keväänä, että yhdellä lauseella olisi tämän asian voinut laittaa täältä kuntoon. [Puhemies: Aika! — Välihuutoja oikealta — Sanna Antikainen: Missä se lause on?] Sitä ei voitu laittaa, ja sen takia me olemme nyt eduskunnassa sen edessä, että hallitus joutuu paljon vaikeamman kautta tämän asian laittamaan kuntoon, [Puhemies koputtaa] koska eduskunta sitä ei saanut laittaa. [Puhemies: Aika on täysi!]

Frågan slutbehandlad.